

Utåtriktade aktiviteter under 2014,

Under året har Naturskyddsföreningen ensam eller i samarbete med andra organisationer arrangerat 32 olika aktiviteter med sammanlagt 580 deltagare. Det är samma antal aktiviteter som föregående år men med ett par hundra flera deltagare.

Fredrik Karlssons bildvisning på Inbetween den 5 februari, 43 deltagare

Vi var 43 deltagare som lockats till Inbetween i Timrå centrum för att lyssna till Fredrik och hans bildvisning av naturbilder. Över 270 st bilder visade Fredrik medan den andäktiga publiken häpet såg det ena alstret efter det andra visas. De flesta av bilderna är tagna i Timrås sköna natur.

Spontanutflykt, Fågelutflykt "Light" vid Bölesjön den 15 mars, 10 deltagare

Det hade varnats för snö, men av den varan syntes intet vid vår utflykt till Bölesjön. Vädret var tvärtom på bra humör liksom även det tiotal deltagare som dök upp. Nästan lika många som svanarna ute i sjön. Svanarna lät sig snällt beskådas via tubkikare. Fika kunde intas vid de fina bord som finns vid rastplatsen.

Årsstämma med föredrag av Peter Nilsson den 25 mars, 24 deltagare

Den 25 mars höll Naturskyddsföreningen Timrå sitt årsmöte på InBetween i Timrå med 24 deltagare. Bengt-Göran Norlin fick äran att hålla i förhandlingarna. Han föredrog bland annat verksamhetsberättelsen för 2013 där det framgick bl.a. att föreningen år 2013 kallat till 32 olika sammankomster med 376 deltagare. Under året hade dessutom föreningen framgångar angående eventuell utbyggnad av Rundbackens kraftverk där E.ON till slut lade ned sina planer. Dessutom har föreningens kritik mot den dåliga skötseln av Timrå kommuns Naturreservat lett till att kommunens internrevisorer i en granskningsrapport riktat skarp kritik mot kommunen och gett föreningen rätt i sin kritik.

Vid förhandlingarna omvaldes styrelsen.

Efter förhandlingarna bjöds de närvarande på fika och därefter höll Peter Nilsson från länsstyrelsen ett föredrag om Rovdjur i vår närnatur. Han berättade hur man jobbar väldigt mycket med spårning, DNA-teknik, rapporter från allmänheten med mera för att kartlägga viltförekomsten i länet. Man tittar väldigt mycket på årliga föryngringar bland arterna för att kunna fastställa jaktkvoter och ge tillstånd för jakt.

Vargförekomsten i länet räknar endast stationära vargar med revir och i Västernorrland förekommer endast 3 till 4 vargar med eget revir. Visst kan enstaka vargar på vandring passera ibland men det är ändå ovanligt.

Cirka 20-talet björnar förekommer i länet. Han berättade även hur man skall bete sig vid ett möte med björn. I Sverige har sedan 1902 endast 2 människor dödats av björn. Han berättade även siffror över Lodjur, Järv med mera i länet.

Både Kungsörn och Havsörn har lite svårigheter att föryngra sig i länet.

Fagningen på Torsbodaängen den 5 maj med 14 deltagare

Det var för 46:e året som det genomfördes Fagning på Torsbodaängen. Vi var 14 deltagare som samlades för att räfsa undan kvistar, fjolårsgräs med mera för att göra

ängen redo för sommarens fågling. Yngste deltagaren Martin, 5 år, såg verkligen ut att gilla att räfsa och bära undan gräs till den väntande presenningen med vars hjälp vi drog undan överflödigt material från ängen. Under hela tiden blev vi undfägnad med skön folkmusik. Ett underbart väder hade vi och vi pratade om att även om det var kyligt i luften så värmdes solen hela tiden. För 2 år sedan när fågningen hölls fick vi avbryta på grund av snöfall. Vi kunde även konstatera att Smånunneörten finns kvar på ängen även om den redan hunnit blomma ut.

Utflykt till Barnberget den 11 maj tillsammans med ???? med 35 deltagare

Rok-Olle berättade om de olika objekten som finns där: Bl.a. skall tälten längs stigen upp på berget varit en grustäkt för samlande av grus till vägbygge, ett så kallat AK-arbete på 30-talet. Han berättade också om ett forntida tempel nedanför berget, från vilket en stenstod finns bevarad. Mystiska armborstpilar från historisk tid har också hittats i marken nedanför berget och vars förekomst i området ingen lär kunna förklara på ett rimligt sätt.

Många olika och intressanta teorier om den förbryllande stenmuren uppe på berget formulerades och diskuterades livligt. Alla syntes ha en egen teori, den ena mer finurlig än den andres. Muren satte verkligen fart på fantasin och diskussionerna och får nog anses varit höjdpunkten. Vid ett tillfälle står utflyktsdeltagarna förbryllade och begrundande inför ett lagt stenkors på marken i anslutning till muren.

Cykelutflykten den 12 maj, 3 deltagare

Vi var tre stycken som samlades vid Bergforssparken. Det kalla vädret och att det hängde regn i luften hade förmodligen skrämt bort många av deltagarna. Tillsammans tog vi en tur bort mot Dagensbyn, den nya konstgräsplanen, Arenaskolan samt ett studiebesök in i NCC-hallen. Fika intogs utanför Arenaskolan, där vi fick besök av två fiskmåsar som stod för naturintresset i sammanhanget.

Mjällå dalen förr och nu. Trots endast 5 plusgrader och regnet hängande i luften blev temakvällen "Mjällå dalen förr och nu" (24/5) välbesökt - 29 deltagare

Deltagarna välkomnades med regnskydd, sittplatser och en rykande rökkåta. David Loeffler, arkeolog från läns museet, Murberget, berättade inspirerat om kolbottnarnas betydelse för välfärdens framväxt, om fångstgroparnas historia och om en nyupptäckt hällmålning i Långliden. De senaste åren har flera, tidigare okända, kolbottnar och fångstgropar hittats i Mjällå dalen. David uppmanade oss att gå ut i skog och mark och leta efter kulturlämningar. Lagom till fiket var byalagets röpta lax färdig. Den smakade utmärkt till både kaffe och te. Det var nog många som blev sugna på att lära sig hur man röker lax i rökkåtan. Sedan var det dags för den utlovade världspremiären och utdelningen av "Vad är det för märkvärdigt med Mjällå dalen?", en mycket informativ broschyr som Timrå Naturskyddsförening gjort. I den kan man läsa om Mjällå dalens historia under miljontals år och få veta mer om några av de speciella växter och djur som finns i Mjällå dalen. Arrangemanget avslutades med en presentation av Dialog Mjällå dalens minimala, interaktiva sommarutställning, där besökarna kan bidra med sina visioner om Mjällå dalen 2064 och sina tankar om Mjällå dalen. Medarrangörer var Mjällå dalens byalag, Leader

Timråbygd och Dialog Mjällå dalen.

Utflykt till Fågelsången den 25 maj, 7 deltagare

Solen gassade från en klarblå himmel för att avlösas av åska och ganska kraftiga regn under natten. Men trots det lite annorlunda (inte dåliga) vädret så blev vi sju tappra som tog oss genom Fågelsångens naturreservat. Kor och kalvar har nu anlänt också och med sedvanlig nyfikenhet gjorde de oss sällskap en liten bit. Eftersom det blåste ganska kraftigt så gick fågellivet lite på sparlåga men tofsviporna lät oss veta att de fanns där och förmodligen också har fått ungar att skydda. Eftersom det regnat och dessutom körts med tyngre fordon så var delar av stigen sämre än tidigare i vår. Markvegetationen är också på väg att ta höjd med nordisk stormhatt i spetsen. Det gör att det kan bli svårt att hitta stigen på sina ställen om inte det kommer många besökare och trampar upp. Det är hur som helst en trevlig upplevelse att besöka reservatet.

Vårutflykten i Mjällå dalen den 1 juni, 9 deltagare

Nio stycken vandringsugna slöt upp vid Mjällån för att ta del av den delvis nya etappen av flottarstigen. Tanken med nya etapper är bland annat att man ska kunna gå "runt" utan att behöva gå längs landsväg eller att gå samma väg tillbaka för att återvända till bilen. Den etapp vi följde idag höll sig långa sträckor nära ån, omväxlande gamla granskogar och öppnare lövskogsområden. Avsaknaden av mygg kändes som en befrielse för oss som annars blir "utsugna" av dessa monster. Hela turen avnjöts i lagom takt och vi hann såklart även med fika!

Cykelutflykten den 9 juni inställd på grund av kraftigt regn

Utflykt den 10 juni till Masugnsgrundet, 23 deltagare

Timrå Naturskyddsförening och svampklubben Myko njöt en ljuvligt varm försommarkväll av blommor och svampar i de ångande fuktiga ormbunksskogarna vid Masugnsgrundet. De 23 deltagarna fick lära sig vackra blommor till exempel humleblomster och trolldruva liksom dekorativa skinnsvampar till exempel det färggranna alskinet. Fika intogs vid stranden av den stilla flytande Ljustorpsån.

Kvällsvandringen i Ljustorp den 24 juni, 9 deltagare

På årets första kvällsvandring var vi nio stycken tappra damer som gav oss ut och gick de 3 km runt Sanna nipstigar. Trots mängder av regnskurar under dagen klarade vi oss i princip utan nederbörd. Det var sista biten på väg mot bilen som fick ett stilla sommarregn över oss. Under fikastunden fick vi till och med kvällssol. Efter stigen berättade Elisabeth Nilsson om Mjällå dalens speciella geologi och vi fick se kartor över Mjällåns förändring över tiden. Vid fiket berättade Lena Liljemark lite grann om geocaching och visade en geocachgömma. Det var ett glatt gäng som avslutade i regnet.

Blomstervandringen på Torsbodaången den 26 juni, 16 deltagare

Blomstervandringen på Torsbodaängen bjöds på solsken av moder natur och 16 deltagare mötte upp. Kommunekolog Stefan Grundström guidade och berättade med stor kunskap om den kulturhistoria som omgärdar ängsmarkerna och om ängens blommor. Vi fick gå på ett led för att trampa ned ängsväxterna så lite som möjligt och Stefan stannade upp och berättade bland annat om vildlinet, backnejlikan, luddhavren, grässtjärnblomman och brudsporren. Vi hittade också några kattfötter, en blomma på stark tillbakagång i takt med att de hävdade ängarna försvinner. Stefan berättade angående kattfoten att det i Tynderösundet vid bland annat Holmö brygga finns gott om mandelblom och att Timrå är en kommun där man kan hitta de blommor Evert Taube nämner i sin Sjösala vals: gullviva, mandelblom, kattfot och blå viol. En annan vanlig blomma vi stötte på var prästkragen, av samma anledning som kattfoten inte längre så vanlig.

Det finns en inventeringslista med 168 blommor, gräs, träd och buskar som hittats på ängen. Men i denna lista nämns inte den hagfibbla vi också stannade upp vid. Kanske en nyhet på denna äng? Nu är ju hagfibbla ett samlingsnamn på över 600 så kallat apomiktiska småarter, det vill säga fibblor sprungna ur ett antal huvudarter vilka sins emellan uppträder som småarter i lokala bestånd. För att reda ut exakt vilken fibbla detta rörde sig om berättade Stefan att man måste tillkalla någon av landets endast handfull experter på just fibblor.

Kvällsvandringen i Ljustorp den 1 juli, 14 deltagare

Efter en regnig eftermiddag kom solen fram lagom till kl 6 då 14 personer och 3 hundar samlades vid affären i Ljustorp. Eftersom flera deltagare förra tisdagen önskade att vi skulle gå en del av Ås fåbodstig så bestämde vi redan då att det skulle vara kvällens mål. Denna stig är den längsta och mest krävande av de stigar vi väljer mellan för tisdagsvandringarna så jag blev lite orolig eftersom många nya deltagare dök upp. Första delen gick bra med lite blomprat och en fantastisk utsikt över Ljustorp. Men när vi kom in i skogen på den annars så fina stigen blev det besvärligt, många vindfällen att runda. Men alla tog det med jämnmod och så småningom blev det fikapaus i strålände sol och nästan myggfritt. Innan vi skildes åt lovade jag att följande vandringar skulle bli både kortare och utan vindfällen, kommer att reka, så jag hoppas ingen blev avskräckt.

Text; Elisabeth Nilsson.

Parkvandringen i Söråkers herrgård den 3 juli med 43 deltagare

Kvällens parkvandring började med mulet väder och precis när Thomas Bergman påbörjade vandringen började det att regna. Men vi var ändå 43 deltagare som hade samlats för denna underbara vandring runt i Söråkers herrgård med anor från 1800-talet och familjen Kempe. Några försvann nog under färden och gav upp för regnet, men vi som fortsatte fick en titt på alla fantastiska träd som visades upp. Från världens högsta träd, Douglasgran till bland annat balsamgran och många andra arter av gran. Dessutom balsampoppel, glasbjörk från Grönland och mängder av andra arter av träd. Träden är hämtade från hela världen på ungefär samma breddgrad runt jorden.

Kvällsvandringen i Ljustorp den 8 juli, 8 deltagare

Tisdagsvandringen den 8 juli lockade 8 deltagare. Med 30 graders värme och solen som en svets vill man inte gå långt eller i branta backar så därför blev det en promenad längs Skäljomsbäcken. Där var för 100 år sedan ett livligt industriområde. Den gamla byvägen dit börjar vid Hamrevägskälet, där det finns parkering och en informationsskylt. Vägen rundar ett hus och kommer sedan ner till bäcken. Efter en bit kommer man fram till en sommarstuga. Den är byggd på en grund från snickeriet. Elisabeth Nilsson berättade om färgeri och tapettillverkning på andra sidan bäcken, samt all vattendriven verksamhet, vadmalsstamp, såg, kvarn, snickeri. Endast den mäktiga vattenkanalen som ledde vattnet från bäcken finns kvar. Vi fortsatte längs den stilla bäcken och kom till en stor dammanläggning, Nickesdammen. Den försörjde ett litet kraftverk med vatten. Meningen var att förse byborna med elektrisk ljus men det fungerade bara när det fanns vattenflöde, under vintern gällde fortfarande fotogen. Tyvärr var det så lite vatten i bäcken så ”vattenfallet” var torrt. Här finns också en liten bänk. Byvägen slutar här, men det fortsätter en stig längs bäcken. Trots att det funnits 20 kvarnar efter bäcken finns inga spår kvar här, så jag berättade lite om de olika ormbunkarna vi såg. Stigen slutar vid vägbron över bäcken och där tog vi Hamrevägen tillbaka. Vid Hembygdsgården stannade vi för fika.

Kvällsvandringen i Ljustorp den 15 juli med 9 deltagare

Norska vädret hade rätt igen! Det skulle vara uppehåll mellan 18 och 21, vilket stämde. Efter det myckna regnandet var det nog väldigt blött i skogen så därför tog vi Stavre Fäbodstig, som är lite bredare än vanliga stigar. Stigen startar vid ”sågplan” där byalaget byggt en bro över bäcken. På 1700-talet fanns här en såg och senare även kvarn. I början på 1900-talet byggdes här ett kraftverk. Inga spår finns kvar. Första delen går längs bäcken i en magiskt vacker gammelskog. Vid Stavretjärn övergår leden i en mindre väg där ett torp finns kvar. Som mest bodde i området 70 personer i små torp. Området där fäbodarna fanns kan skönjas som öppning i skogen. Norr därom finns några sommarstugor runt en mindre damm. Dammen byggdes för att försörja en kvarn med vatten. I dag ersatt av en duschanordning. Vid dammen finns ett bänkbord som får användas, så där fikades det innan vi vände åter och gick vägen tillbaka. Vi var 8 vuxna, 1 barn och 2 hundar som njöt i det underbara vädret.

Kvällsvandringen i Ljustorp den 22 juli med 3 deltagare

För första gången har SMHI gått ut med en varning för höga temperaturer. Trodde ingen skulle komma, men vi blev ändå tre personer och två hundar som ville till skogs. För att komma undan solen och inte behöva gå i branta backar tog vi Åsängs nipstig. Den börjar vid gamla skolan i Åsäng, sväng in vid skylt fiskestig. Den går först efter nipkanten längs Ljustorpsån, sen en liten stig på skrå ner mot ett vindskydd vid ån. På vägen såg vi också rester av en flottarkoja samt en tjärdal. Vid vindskyddet var det för varmt för fika så vi gick ner till ån i stället. Det är en lite speciell plats, enda stället där ån möter berget, kallas Bockbackhällan. Elisabeth Nilsson har många gånger funderat över vad gula fläcken på klippan är, men nu fick hon svaret. Edith

föreslog gullfiber, har hört det tidigare också. Sanna tog resolut på sig badkläder och simmade över, klättrade upp och hämtade en tuss. När den färdats i vattnet blev den grön, det var helt enkelt vanlig vitmossa! Hon konstaterade också att det var väldigt strömt vid klippan men otroligt skönt att bada. Tillbakavägen gick vi den jättefina gamla byvägen. En härlig helt myggfri kväll.

Kvällsvandringen i Ljustorp den 29 juli med 3 deltagare

Önskemålet denna kväll var Frötunakullens arkeologistig. Det passade bra i 30 graders värme att gå i skogen och komma undan solen. Stigen är röjd från vindfällan och vältrampad, mycket bekväm att gå. Den slingrar sig fram i en vacker natur och passerar sex platser med en eller flera gravar från järnåldern. Tio gravar är byggda av jord och är från senare järnåldern, 500 – 1000 e.kr. Två är stensättningar från mellersta järnåldern 0-500 e.kr. Där stigen börjar ligger fyra gravar på rad. Dessa grävdes ut 1910 och konstaterades vara brandgravar. Lite järnrester och någon glaspärla hittades. Stigen fortsätter sedan längs hela baksidan av kullen och där kan man föreställa sig utsikten över den havsvik som då fanns där. Sen går man upp för kullen och passerar fyra gravar till. När man kommit upp finns en stor stensättning, ovanlig för landskapet och sannolikt den nordligaste kända gravan av denna typ. Även ortsnamnen Tuna och Frötuna är från denna tid och är de nordligaste Tuna-namnen. Sen passeras en övermossad stensättning (bild) för att komma till kullens högsta punkt. Där finns den största gravhögen och några sittplatser för fika. På vägen ner ännu en grav samt platsen för en gammal dansbana. Vi var tre som njöt i den underbara myggfria sommarkvällen.

Cykelutflykten den 4 augusti med 6 deltagare

Vi var 6 deltagare som samlades vid Bergforssparken för att bestämma mål för kvällens utflykt. Målet skulle bli Frölandsbodarna där vi kom ihåg att vi hittat ett perfekt rastbord intill Indalsälven. Färden gick förbi Industriområdet där en av deltagarna med ornitologiskt kunnande direkt såg en Stenskvätta på en betonghög. Ned mot Frölandsbodarna där vi cyklade förbi sommarstugor, fiskare och genom en underbar trollskog. Vi letade och letade efter platsen med rastbordet men kunde inte hitta den. Till slut fick vi slå oss ned i gröngräset för att fika tillsammans. Störda blev vi enbart av en flock Canadagäss som passerade över älven. Någon skymtade även Göken. Efter fiket anträdde vi tillbakafärden och då plötsligt hittade vi platsen vi varit tidigare år. Rastbordet var borta och platsen var helt igenvuxen. Tänk så vi till varandra vad det växer igen då saker inte sköts.

Kvällsvandringen den 5 aug med 5 deltagare.

Kvällens mål var Högländsbodarna. Ett lättillgängligt både geologiskt och botaniskt intressant område. Redan i början av stigen såg vi på en aspstubbe flera kanelpudrade plattickor, en jättestor. Vi valde att först göra en avstickare ut på ”värsta getryggen” där det även finns en geocache. Det är en stig som går längs nipkanten och smalnar av mer och mer på grund av en ravin på andra sidan. När den är en halv meter slutar den tvärt vid en jätteravin. Gå inte ända fram! Tidigare fortsatte stigen till höger ut på

en platå med utsikt, men där har det rasat. Vi gick tillbaka och fortsatte stigen ner mot insektslokalen. Den går på en bredare lättgången getrygg ner till ån. Där blev det först fika. Sen tittade vi efter larv-hål från strandsandjägare och hade sån tur att vi även fick se den mycket sällsynta insekten. Vi såg även den vackra glänsande grön allövbagge. Fortsatte sedan till den gamla åfåran där ån rann för 250 år sedan. Kunde visa en karta från 1771. På en sälj växer den nu sällsynta dofttickan. Vid en liten kallkälla växer myskmåra, en sällsynt växt som hittas i hela Mjällådalen. Vägen upp till platån går via en ravin där Mjällådalens karaktärsväxt sötgräs, som är fridlyst, växer. Vi var fem personer och tre hundar som fick uppleva ytterligare en fantastisk varm, myggfri sommarkväll.

Slåttern på Torsbodaängen den 9 augusti med 9 deltagare

Lördag den 9 augusti var det slätter på Torsbodaängen! Ett bra samarbete vi i Naturskyddsföreningen har tillsammans med Hässjö Hembygdsförening för att bevara ängens mångfald av växter. En viktig tradition som nu pågått i 46 år. Ingvar Smedjegård och Bertil Näslund underhöll med spelmansmusik och det underlättade vårt arbete och höjde stämningen. Tyvärr var vi inte så många som deltog.

Det är roligt att vara med om denna slätter och dessutom är det en förutsättning för ängens fortlevnad, höra lien brynas, liens skär genom gräset och räfsans drag. Vi hade bra väder och nattens regn gjorde det lättare att slå. Nu har vi gjort vårt och det är glädjande att Timrå Kommun fortsätter där vi slutade och färdigställer slåttern.

Kvällsvandringen den 12 augusti med 9 deltagare

Årets sista kvällsvandring med Naturskyddsföreningen Timrå blev en härlig utflykt i kvällssolen. Vi gick en av de nya småstigarna i Mjällådalen som heter Korvsjörundan. Efter stigen gick vi och plockade blåbär och hallon, medan Elisabeth Nilsson berättade om Mjällådalens geologi och naturen. Vi fikade nere på stranden av Mjällån och njöt av upplevelsen tillsammans. Med på utflykten var nio deltagare och fem hundar som det blev många skall och mycket prat.

Svampvandring i Mjällådalen den 17 augusti med 11 deltagare

Söndag 17 augusti var det dags för vandring med Hans Andersson, Elisabeth Nilsson och Jan-Olof Tedebrand längs Tuna fåbodstig i Mjällådalen. Vi var 11 deltagare som fick uppleva fina mossiga gammelskogar längs ån. Många matsvampar hade börjat dyka upp ur marken: gulkremla, grönkremla, rabarbersvamp, sillkremla, storkremla, tegelkremla, tegelsopp, rimskivling. Hans Andersson hade pedagogiska genomgångar av karaktärerna hos dessa matsvampar. Flera färggranna kremlor lyckades vi inte sätta namn på. Det var gott om död aspved i skogarna längs ån och ett skojigt fynd var stor aspticka. Stor aspticka är uppförd på svenska rödlistan som hänsynskrävande art eftersom den är sällsynt och indikerar fina aspmiljöer. För att gynna stor aspticka och många andra asparter bör äldre bestånd av asp i bergbranter, raviner, strandskogar och kring odlingsmarker sparas. Under vandringen såg vi även bestånd med sötgräs i bäckdalar. Här vid Mjällån har det östliga sötgräset sina största nordiska förekomster. I strandkanterna växer även älvsallat, en nordlig blomma som tillhör samma släkte

som fjälltortan. Elisabeth berättade under vandringen om kolgropar där man kolat ved för att få fram träkol till gengasbilar under andra världskriget, om flottningsepoken i ån och om hur man nu petar ut storstenar igen i ån till gagn för öringen och fisket i ån. Vi avslutade den härliga svampvandringen med fika i strandgruset vid Mjällån.

Cykelturen den 18 augusti inställd på grund av regn. 0 deltagare.

Vandring i Mjällådalen den 24 augusti, 23 deltagare.

Varför är Mjällådalen så så stor när Mjällån är så liten? Regnet strilade och kvicksilvret låg runt 10 grader den 24 augusti. Detta till trots blev den guidade turen i Mjällådalen både välbesökt och uppskattad med 23 deltagare.

Deltagarna samlades vid Västanåfallets natur- och kulturcenter för att lyssna till Mikael Berglund, geolog och naturgeograf. Mikael är verksam vid Högskolan i Dalarna och var tidigare verksam vid Mittuniversitetet. Han har karterat Mjällådalen för SGU:s räkning (Sveriges geologiska undersökningar).

Mikael inledde med en fängslande berättelse om Mjällådalens långa geologiska historia – från bildandet av dalgången, via isälv, havsvik och landhöjning till dagens pågående meandringar och ras. Mikael gav tips på att man kan få reda på mer om till exempel vart högsta kustlinjen går och vilka jordarter som finns och hur långt det är ner till berggrunden på den plats man befinner sig, i SGU:s kartsåk

http://maps2.sgu.se/kartgenerator/maporder_sv.html.

Sedan var det dags att utöva våra nya kunskaper i praktiken. Första stoppet var grustakten i Jällvik. Där fick vi se exempel på en ravin med både relativt stabila, bevuxna partier, men också partier med blottor, där man kunde förvänta sig ras. Mikael berättade att man kan se på träden om marken varit instabil. Då är de krökta i ”basen”, eftersom de strävar efter att stå rakt. Om marken förskjuts så böjer sig trädet. Vid Jällvik kunde vi se många stadier av Mjällådalens geologiska utveckling; både berg i dagen, morän (som flyttats av isen under istiden), isälvsmaterial (som transporterats och slipats när isen smälte under istiden) och sediment (både sådant som sjunkit under den tid då Mjällådalen var en havsvik och material som transporterats med Mjällån).

Mikael spekulerade i att om vi kommer tillbaka till Jällviksbron om 2000 år, så kommer den att vara en stridare fors, med högre fallhöjd än idag, eftersom ån troligen har skurit ner till berggrunden då.

Turen fortsatte till Höglandsbodarna där vi fick se exempel på en getrygg och hur man varit tvungen att flytta på stigen, eftersom marken där stigen tidigare gick är på väg att rasa. Den guidade turen avslutades med fika, innan man på egen hand kunde beskåda Värsta Getryggen och insektslokalen nere vid Mjällån. Turen arrangerades av Leader Timråbygd tillsammans med naturskyddsföreningen.

Parkvandring vid Merlo slott och Park den 6 september, 23 deltagare

Utflykten till Merlo den 6 september samlade 23 deltagare. Arkivchef Monica Jonsson guidade. Vi började med en tur runt i parken. Man blir andäktig bland jätteträden, lärk, ask, alm, ek, lönn, brödtall och mycket mer. Vi spanade även efter svamp eftersom en grupp från svampveckan kommer att besöka parken. De kommer

säkert att göra fynd. I parken finns även ett arkitektritad hönshus. En otroligt vacker tegelbyggnad. En liten lekfull katt följde oss genom hela parkrundan. Som på beställning kom solen fram lagom till fikapausen framför slottet. Sen fick vi komma in i slottet, eller som Monica säger, villan. Hon berättade engagerat om huset, historien, familjen, konsten och mycket mer. Vi tassade runt i strumplästen genom de rum som restaurerats. Monica pekade och visade på hur ursprungliga målningar tagits fram och vad man vill fortsätta med. Efter en och en halv timme inne hade vi ändå svårt att avbryta. En helt underbar upplevelse med ett lite sorgligt inslag när hon pekade på en stängd dörr, där låg matsalen. Den skänktes till Sundsvalls museum och många Sundsvallsbor har sett den i gamla museet. Nu ligger den nedpackad och bortglömd, finns inga planer att visa den...

Vandring till Burberget och Burtjärn den 7 september, 6 deltagare

Utflykten till Burberget den 7 september kom till genom att Elisabeth Nilsson skulle visa Inga-Lill nya stigen från berget runt tjärn, där hon ska guida i svampveckan. Då kunde vi ju bjuda in fler. Vi blev 6 personer som gick rundan. Vi tittade på gruvhålet efter guldrushen och de ev uppallade stenarna från forntiden, sk liggande hönor. Men främst spanade vi efter svamp. Inga-Lill berättade om de olika matsvampar vi såg. I toppstugan skrev vi i gästboken, men fikade ute i det underbara vädret. Sen gick vi den nya stigen ner och runt tjärn. Hoppas fler går stigen så den blir bättre upptrampad. I uppforsbacken på norra sidan om tjärn hittade Elisabeth en svamp hon inte kände igen och tog hem. Det visade sig vara en raritet, svartblå rödning. Jag bad alla spana, men vi hittade ingen fler, men den kan ju komma. Men, den största sevärdheten återstod, fyra exemplar av lackticka på en björkstubbe, den största 29 cm. Tänk färgen på det röda lacket vi använder till jul. Så såg de ut förra veckan, men de hade släppt sina bruna sporer så nu såg de ut som pudrade med kanel. Jag torkade av en bit med fuktigt papper så vi fick se färgen. I Kina är svampen högt skattad, ingår i mediciner. Den odlas numera och säljs även i Sverige, hjälper mot allt. Sen kom vi till en husgrund, med rester av jordkällare. Den som bodde där emigrerade till Amerika. Han handlade här med fårskinn, därav säkert namnet på bäcken som rinner från tjärnen, Skinnfällbäcken, som vi gick över på en ny bro. Namnet Burtjärn kommer av det gamla namnet på bäver, bur, som finns på många ställen.

Svamputställningen den 13 september, 100 deltagare

En liten rapport från Allmänhetens dag i Bergforsparken den 13 september. Utställningen var en del i den Svenska Mykologiveckan med cirka 100 deltagare. Forskarna och ledarna var på utflykt så det var bara några få som visade svampar och växtfärgning kvar i lokalen. Jag fick en uppgift om att man räknade med att under dagen mellan kl.11-15 var det omkring 100 besökare som besökte utställningen.

Naturresevatens dag den 21 september med 5 deltagare

Regnet slutade nästan samtidigt som vi vandrare hade samlats vid Västanåfallets naturresevat. Vi, fem två- och en fyrbent, deltagare fick först passera den vackra kulturmiljön vid fallet. Brukets omgivning har putsats till och är i sig ett besöksvärt område. Men vi fortsatte i åns flödesriktning först brant uppför sedan mer plant och

bort från bebyggelsen in i en mycket vacker skogsterräng. Målet var Långkrången som verkligen gör skäl för sitt namn då den sträcker sig som en smal avsats längs Mjällån. Man hittar alltid något spännande under såna här vandringar och den här årstiden är det mest i form av vackert färgade svampar. Komna längst ut på krången så blev det efterlängtat fikarast och därefter vände vi tillbaka. En lagom lång och behaglig utflykt till ytterligare ett besöksvärt närområde!

Höstbuffén vid Tomat Ås den 1 oktober med 16 deltagare

Årets Höstbuffé hos Lea på Tomat Ås den 1 oktober. Vi var 16 personer som denna gång lockats till trevlig samvaro och fick njuta av Leas goda mat. Tomat Ås firar 25 år och Lea hade som alltid dukat upp en förnämlig buffé.

Vid kaffet informerade Bengt-Göran och Linnéa Henriksson om syftet med årets miljövänliga vecka som är 100% ekologiskt. Trenden för dagen är just att undvika det som inte är ekologiskt! Naturligtvis var det frågesport där böcker delades ut till de som hade flest rätt. Därefter passade alla på att handla av Leas fina tomater, grönsaker och fina inläggningar.

Cabaré på Inbetween den 2 oktober med 20 deltagare

Enligt uppgift var det cirka 20 deltagare och det var underhållande, tankvärt och trevligt. Linnéa Henriksson hälsade välkommen. Arrangemanget var i samarbete med Framtidsveckan. Studieförbundet, Miljöpartiet i Timrå.

Vandring vid Masugnsgrundet den 5 oktober med 17 deltagare.

Samma dag pågick Lögdö marknad hela dagen vid herrgården. Vandringen i den magiska skogen började vid masugnen och leder in i Masugnsgrundet.

Nästan omedelbart inträder man i en skog där markskikt och ved är täckt med underbart grön mossa som riktigt lyster i den skymning som råder i den skog som är en blandning av både barr- och lövträd. Vandringen gick på befintlig stig ned till Ljustorpsån där deltagarna följde ån en bit mot havet innan det var dags att vandra på en stig som vår guide Elisabeth Nilsson snitslat upp vid en bäck, som går från Lögdösjön och som mynnar ut i Ljustorpsån. Den nya stigen bildar en ny slinga som gör att vandrarna så småningom återkommer till utgångspunkten. Vid ån kunde vår guide visa på växten sötgräs som är en raritet. För artikelförfattaren var annars den magiska skogen en skog fylld av svampar och som den här årstiden dominerades av vedlevande tickor av olika arter. Vill man studera eldticka är det här rätt plats. Den är mycket variabel art och förekommer i alla möjliga former på olika vedsubstrat. Namnet har den fått av att om den läggs på elden brinner den mycket långsamt och glöder så det senare är möjligt att göra eld igen genom att blåsa på glöden och tillföra nytt bränsle. Mycket uppskattat på den tid man slog med stål och flinta och fångade gnistor för att få en ny eld. Eldtickan kan ibland förväxlas med fnöskticka. Men till skillnad från fnösktickan sitter eldtickan mycket hårt fäst vid substratet och är nästan omöjlig att bryta lös.

En märklig ticka som har använts som medicin är sprängticka som växer både på björk och al. Namnet har den fått av att den utvecklas under barken, som slutligen sprängs loss och blottlägger fruktkropparna. Knotorna är hårda, ojämna och knöliga

på ytan, inuti kanelbruna med vita fläckar. Fruktkropparna är helt sterila och deras funktion är ett mysterium. Avkok av knotorna har använts inom folkmedicinen och användningen kan spåras ända till 1500-talet. Även i nutid används avkok för att stoppa tillväxt av tumörer, men anses även ha effekt mot magsår.

Som avslutning på den här historien måste en riktig raritet omnämnas som växer på starkt förmultnade stockar av lövträd, helst asp eller björk (i sydligare trakter också på bok). Det är koralltaggsvampen vars fruktkroppar först är vita, men sedan blekt ockrafärgade. Som namnet antyder fått sitt namn av likheten med koraller på havsbotten. Fruktkroppen utgörs helt och hållet av smala uppåtsträvande grenar som utgår från en gemensam bas. Från grenarnas undersida utgår långa, jämt spridda, nedåtriktade taggar. Arten är rödlistad, vilket betyder att den är sällsynt och skall ges största möjliga hänsyn när den påträffas.

Svampcafé på Inbetween onsdagen den 19 november med 28 deltagare

Svampkonsulent Hans Andersson berättade om svampar och svampfärgning. Eftersom ämnet var så intressant så deltog till och med personalen från Inbetween. Så vi var 26 som fikade och 2 som serverade oss. Först pratade Hans om lite olika Matsvampar. Alltifrån den första som är vårmusseron. Senare framåt hösten kommer resten från kantareller, olika riskor med mera. Det finns väldigt många sorter och det är viktigt att när man plockar, ta upp svamparna en och en för att enskilt granska dem. De hjälpmedel som behövs är en svampkorg och en svampkniv. En bra svampbok är också att föredra. Viktigt är att vara försiktig och bara plocka de man är säker på. En del svampar är giftiga och eftersom förgiftningen kan visa sig olika lång tid efter att man fått dem i sig kan det vara svårt att vara medveten om man blivit förgiftad eller inte. För någon svamp kan förgiftningen visa sig först efter 1 vecka. En svamp har den egenskapen att den enbart är giftig om man samtidigt dricker alkohol. För den okunnige finns det hur mycket som helst att lära sig. Därefter berättade Hans lite om svampfärgning. Oftast är det ullgarn som färgas. Bomull går ej att färga. Efter genomgången var det många som ville fråga Hans lite om svampar. Alla var mycket nöjda efter kvällen.

